

Tartalom

Összefoglalás	2
1. Nemzetközi kitekintés	2
2. Gazdasági környezet	3
3. A beruházások alakulásának áttekintése	4
4. Beruházások anyagi-műszaki összetétel szerint	7
5. A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások, a költségvetési szervek és a háztartások beruházásai	8
6. A beruházások területi megoszlása	9
További információk, adatok (linkek)	
Összefoglaló táblák (STADAT)	
Területi táblák (STADAT)	
Módszertan	
Elérhetőségek	

Összefoglalás

- Az ezredforduló utáni években Magyarországon a nemzetgazdasági beruházások 2005-ig dinamikusan nőttek. 2006-ban azonban – elsősorban a költségvetési kiigazítások hatására – a növekedés megtorpant, és 2008-ig a beruházási teljesítmény alig változott. A 2008-ban kezdődött nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság, valamint a belső gazdasági környezet miatt a beruházások volumene 2009-től 2013 I. negyedévéig folyamatosan csökkent. 2013 II. negyedétől – egyrészt az uniós támogatások, másrészt a magángazdaság korábban elmaradt kapacitáspótló és -növelő beruházásai hatására – bővülés kezdődött, ami 2013-ban a beruházások volumenének 5,9, 2014-ben pedig 19%-os emelkedését eredményezte.¹ Ebben az időszakban a beruházások növekedése szinte a teljes nemzetgazdaságot érintette: a vállalkozások és a költségvetési szervek beruházásai egyaránt bővültek, valamint a nemzetgazdasági ágak döntő többségében is több fejlesztést realizáltak.
- A beruházások 2015. évi visszafogott, 0,6%-os emelkedését² – anyagi-műszaki összetétel, nemzetgazdasági ág és gazdálkodási forma szerint vizsgálva – több, ellentétes hatás eredményezte. Míg a beruházások több mint felét adó, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében 1,7%-kal csökkent, addig a beruházások több mint ötödét adó költségvetési szerveknél 37%-kal növekedett a beruházási teljesítmény. A költségvetésben lezajlott jelentős beruházásbővülés hátterében a 2007–2013 közötti EU-s költségvetési ciklus hátramaradt forrásaiból finanszírozott, a korábbi években megvalósítottnál még nagyobb összértékű projektek álltak.
- Uniós összehasonlításban a magyarországi bruttó állóeszköz-felhalmozás³ volumenbővülése (1,9%) – a megelőző két évvel ellentétben – 2015-ben elmaradt a régiós versenytársaké mögött.
- A beruházások területi megoszlása 2015-ben alig változott a korábbi évekhez képest: a közép-magyarországi és a dunántúli gazdasági szervezetek együttesen – a székhely szerinti adatok alapján – a beruházások közel háromnegyedét tették ki.

1. Nemzetközi kitekintés

2015-ben az Európai Unió (EU-28) egészében⁴ a bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene 3,3%-kal nőtt 2014-hez viszonyítva, ezen belül a tagállamok túlnyomó többségében is bővült. A gazdasági teljesítményt tekintve az unió legnagyobb súlyú nemzetgazdaságának számító Németország esetében 2,2%-os emelkedés történt. Magyarországon a nemzetgazdasági beruházásokat is tartalmazó bruttó állóeszköz-felhalmozás volumene – a 2013. évi 7,3 és a 2014. évi 11%-os növekedést követően – 1,9%-kal volt magasabb. (Az új tárgyi eszközökkel kapcsolatos beruházások a 2015. évben a bruttó állóeszköz-felhalmozás mintegy 78%-át tették ki.) Ezzel hazánk az uniós átlagtól és a – multinacionális vállalkozások számára alternatív befektetési lokációt jelentő – régiós versenytársak (Lengyelország, Románia, Szlovákia) növekedési ütemétől egyaránt számottevően elmaradt. A közép- és kelet-európai tagállamok közül a legnagyobb mértékben (14%) Szlovákia bruttó állóeszköz-felhalmozása bővült, ahol jelentős autóiipari fejlesztések zajlottak. Szintén az uniós átlagot meghaladó ütemű bővülés történt Romániában (8,8%) és Lengyelországban (6,1%) is. A jelentős volumennövekedést az uniós fejlesztési támogatások lehívása mellett jellemzően a vállalkozások és a háztartások beruházásai eredményezték.

¹ Végleges 2013. és 2014. évi éves beruházásstatisztikai adatok alapján.

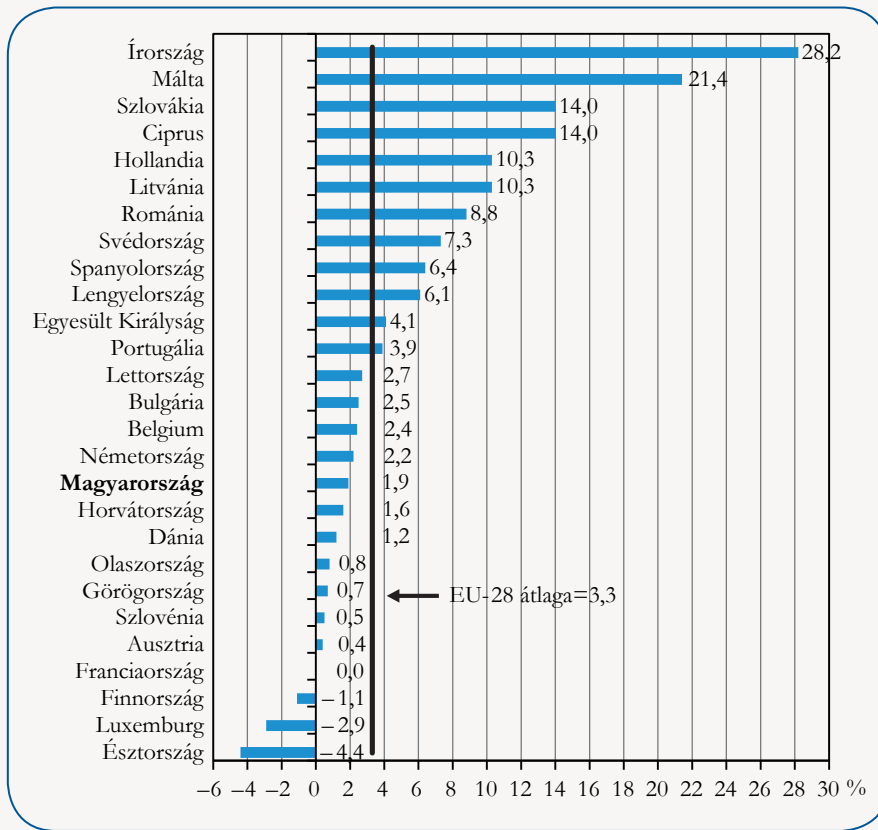
² Előzetes 2015. évi negyedéves beruházásstatisztikai adatok alapján.

³ A beruházások a bruttó állóeszköz-felhalmozás egy belső, jelentős súlyt – mintegy négyötödét – képviselő részhalmozát alkotják. A bruttó állóeszköz-felhalmozás a beruházásokon kívül – többek között – a pénzügyi lízing keretében megszerzett eszközöket, az immateriális javak beszerzését és a K+F-ráfordításokat is tartalmazza.

⁴ 2015. évre vonatkozóan Csehország adatai nem álltak rendelkezésre. Forrás: Eurostat.

1. ábra

A bruttó állóeszköz-felhalmozás volumenváltozása az EU tagállamaiban, 2015
(az előző évhez képest)

2. Gazdasági környezet

A magyar gazdaság 2013-ban növekedési pályára állt, a bővülés 2015-ben is folytatódott. Magyarország bruttó hazai terméke 2015-ben 2,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A felhasználási oldalon a belső kereslet, ezen belül is elsősorban a háztartások fogyasztása eredményezte a gazdasági növekedést. Kedvezően hatott a teljesítmény alakulására a rekordtöbbletet elérő külkereskedelem is. A termelési oldalon az árutermelő és a szolgáltató ágazatok döntő többségének teljesítménye növekedett. A bővülés húzóereje a járműgyártás és az arra alapozó ágazatok, valamint a kereskedelem, szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ág volt.

Hazánk 2015. évi teljesítménybővülése – a megelőző két évhez hasonlóan – meghaladta az EU-28 átlagát (1,9%), ezzel az uniós rangsor középmezőnyébe tartozunk. A régiós versenytársak mindegyikében bővült a GDP volumene, Romániában (3,7%), Lengyelországban (3,6%), Szlovákiában (3,6%) a hazánknál is nagyobb ütemben. A legfontosabb gazdasági partnerünknek számító Németország GDP-je – öt év után először – az uniós átlagnál kisebb mértékben, 1,7%-kal emelkedett.

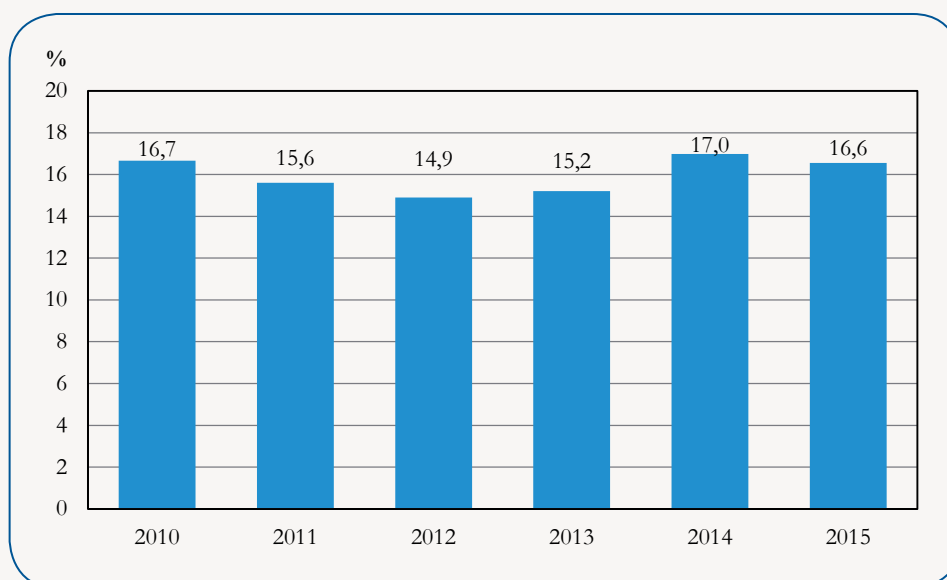
3. A beruházások alakulásának áttekintése

A 2013. évi 5,9 és a 2014. évi 19,4%-os növekedést követően 2015-ben a beruházások bővülése lelassult, mindössze 0,6%-os volt, valamint differenciáltabb lett a beruházások volumenváltozásának nemzetgazdasági ágak szerinti szerkezete is.

Miután a nemzetgazdasági beruházások aránya a GDP-hez viszonyítva nyolc éven keresztül folyamatosan csökkent Magyarországon, 2013-ban és 2014-ben – a beruházások volumenének jelentős emelkedése miatt – már számottevően nőtt. Azonban 2015-ben a beruházások értéke a GDP-hez képest mérsékeltebb ütemben nőtt, aránya 16,6%-ot tett ki.

2. ábra

A nemzetgazdasági beruházások GDP-hez viszonyított aránya

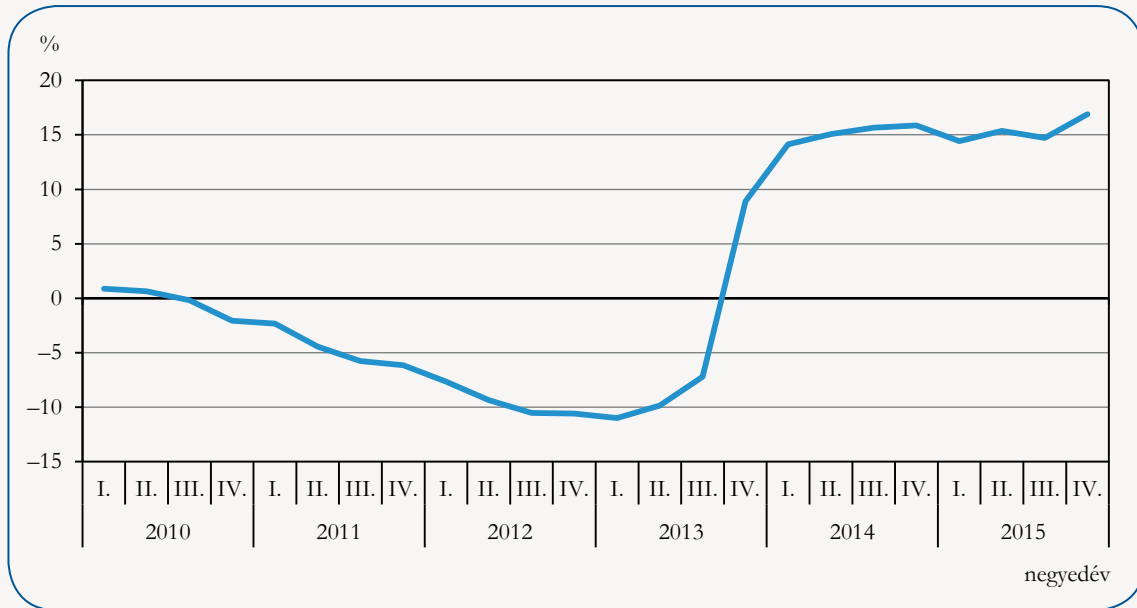

2015-ben a beruházási folyamatok alakulásában meghatározó volt az uniós támogatásból megvalósuló, új tárgyeszköz-beszerzésben is érintett projektek, amik a magas bázis ellenére is dinamikus növekedtek.⁵ Ezt elsősorban az okozta, hogy a 2007–2013-as EU-s költségvetési ciklusban 2015 volt az utolsó év, amelyben új támogatási szerződéseket lehetett kötni, illetve a korábbi években támogatott projektek – az összköltségen belül jelentős súlyt képviselő – záró munkálatai is erre az évre estek. A tárgyeszköz-beszerzésben is érintett projektekkel kapcsolatos kifizetések 2015-ben 1840 milliárd forintot tettek ki, ez 2014-hez képest 41%-kal (mintegy 538 milliárd forinttal) több. (2015-ben nagyjából a beruházások harmadát finanszírozták az uniós támogatásokból.) A tárgyi eszközzel kapcsolatos teljes kifizetésből 685 milliárd forint a Környezet és Energia Operatív Program (például szennyvízkezelő-, hulladéklerakó-programokra), 327 milliárd forint a Közlekedés Operatív Program keretében (például út- és vasútépítések) került kifizetésre. A kifizetések kedvezményezettjei – a tárgyeszköz-projektek esetében – 2015-ben túlnyomórészt a költségvetési szervek voltak, valamint jelentősebb hányadot képviselt a KKV-szektor is. Az EU-támogatásokból megvalósult beruházások számos nemzetgazdasági ágat érintettek. Ezzel párhuzamosan a hazai költségvetési forrásból megvalósuló beruházások (mint például a határ- és rendvédelmi intézkedések a közigazgatásban, egyedi nagyberuházások a szabadidő területén) nagyságrenddel kisebb volument képviseltek.

⁵ Forrás: a Miniszterelnökség által kezelt EMIR adatbázisa.

3. ábra

Beruházások szezonálisan kiigazított volumenváltozása
(2010. év negyedéveinek átlagához képest)

2015-ben a 19 nemzetgazdasági ág közül csak kilencben történt volumennövekedés. A legdinamikusabb bővülés a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás nemzetgazdasági ágban történt (49%), amelynek alakulásában a határvédelmi intézkedések mellett a központi költségvetési szervek új tárgyszerkezet-beszerzései voltak jelentősek. Szintén kiugróan, 40%-kal növekedtek a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ág beruházásai, elsősorban a kórházak – főleg európai uniós támogatásokból megvalósult – gép- és berendezésberuházásai miatt.

A vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás területén 2015-ben 24%-kal nőttek a beruházások, ahol leginkább az EU-forrásból finanszírozott ivóvízjavító-programok járultak hozzá a bővüléshez. A villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban a beruházási teljesítmény 21%-kal bővült. Átadták a Mátra lábánál Magyarország legnagyobb fotovoltaikus⁶ erőművét, valamint nagyszabású volt a hőerőmű-kapacitás fejlesztése a fővárosi távhőszolgáltatásban. A gázhálózatban építési és rekonstrukciós beruházások valósultak meg, továbbá a villamos távvezeték- és áramelosztó-hálózatokat korszerűsítették, illetve újakat építettek. Az oktatás területén a beruházások 20%-kal bővültek, ahol főleg az egyetemek beruházásai voltak a meghatározóak.

A nagy súlyú nemzetgazdasági ágak közül 2015-ben a szállítás, raktározás beruházási teljesítménye 2,0%-kal növekedett, tekintettel a korábban megkezdett út- és vasútépítések befejeződésére.

2015-ben tíz nemzetgazdasági ág beruházási volumene volt kisebb a 2014. évinél. A beruházások legnagyobb részét, 26%-át realizáló feldolgozóiparban – az év nagyobbik részét jellemző csökkenés mellett – 6,0%-kal maradt el a beruházások. Ezt többek között a feldolgozóipar három legnagyobb súlyú alága – élelmiszeripar; gumi- és műanyaggyártás; járműgyártás – volumenének visszaesése okozta. Ugyanakkor öt feldolgozóipari alágban növekedés történt. A termelés emelkedésével párhuzamosan a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása területén a beruházások tovább bővültek, 2015-ben 28%-kal. Ezt elsősorban az egyik legnagyobb autóelektronikai vállalat, illetve több, elektronikus fogyasztási cikk gyártásával foglalkozó nagyvállalat gyártókapacitásainak bővítése eredményezte. Főként autóiipari beszállítással foglalkozó nagyvállalatok termékfejlesztéshez, illetve kapacitásbővítéshez kapcsolt

⁶ A napenergia hasznosulását szolgáló, villamos energiát előállító erőmű.

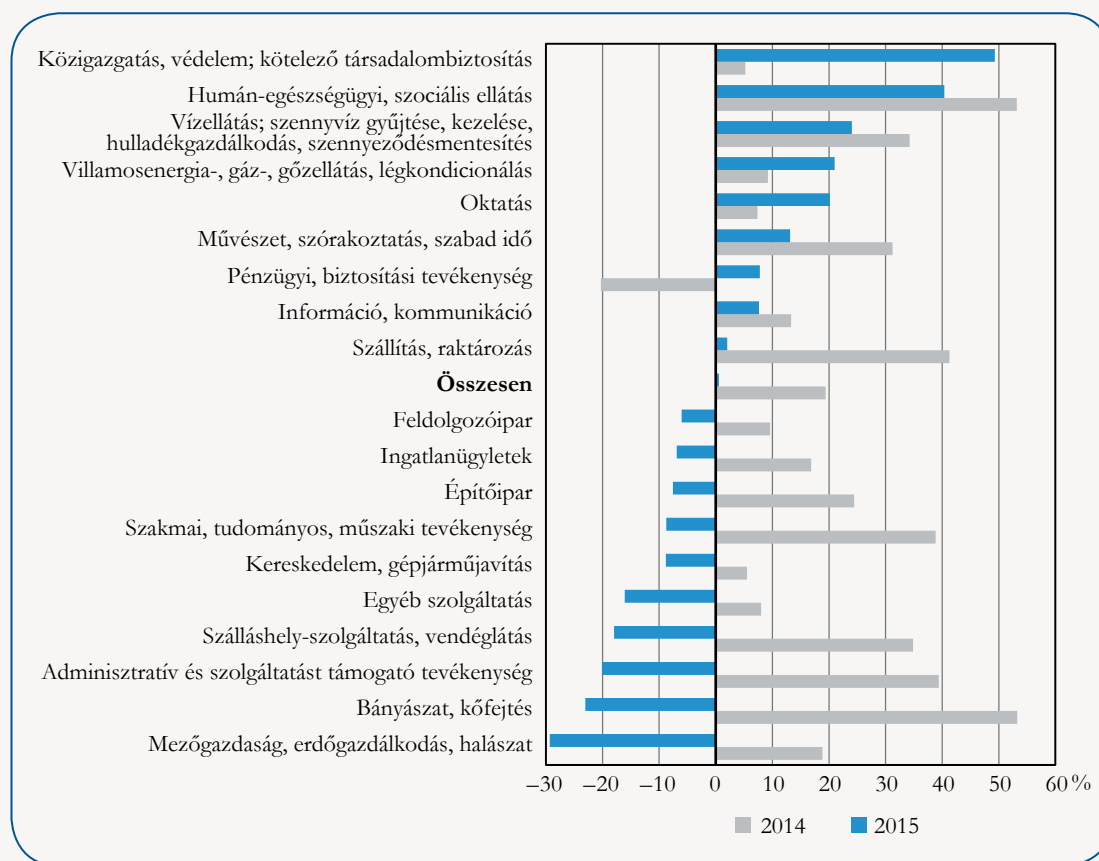
lódó beruházásainak következtében a villamos berendezések gyártása területén 7,5%-os volumennövekedés történt. A 2014-ben a legdinamikusabban (+75%) fejlődő vegyi anyag, termékek gyártása területén 2015-ben 3,8%-kal több beruházást realizáltak. Az alág egyik legnagyobb vállalata üzemépítési beruházást hajtott végre, és több másik nagyvállalat a meglévő üzemait bővítette.

A lakásépítések visszaesésével a harmadik legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágban számító ingatlanügyletek területén – a 2014-es 17%-os volumennövekedését követően – 2015-ben csökkentek a beruházások (–6,9%).

Számottevően csökkent a beruházási teljesítmény a mezőgazdaságban (–29%), a termelés jelentős visszaesésével összefüggésben a kis súlyú bányászatban (–23%), a lízingtársaságok tavalyinál kisebb értékű járműbeszerzései miatt az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén (–20%), valamint – a korábbi évek nagyobb fejlesztéseinek befejeződéseinek következtében – a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (–18%) nemzetgazdasági ágban.

4. ábra

A beruházások volumenváltozása nemzetgazdasági ágak szerint
(az előző évhez képest)

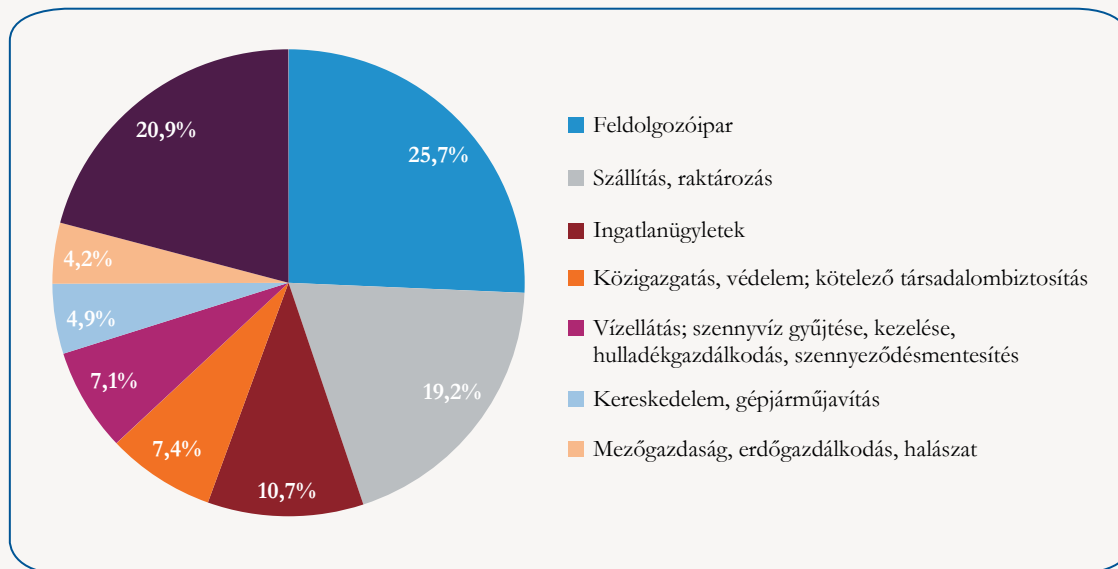

A három legnagyobb nemzetgazdasági ág (feldolgozóipar; szállítás, raktározás és ingatlanügyletek) összesített súlya a beruházásokon belül 2015-ben – 2014-hez képest 2,3 százalékpontos csökkenést követően – 56% volt. Az alacsonyabb koncentrációt elsősorban a feldolgozóipar és az ingatlanügyletek fejlesztéseinek mérséklődése okozta. A beruházási teljesítmény jelentős emelkedése következtében több

nemzetgazdasági ág súlya nagyobb lett, közülük a közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás aránya a 2014. évi 5,0%-ról 2015-re 7,4%-ra nőtt, illetve a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, hulladékgazdálkodás ágé 5,7%-ról 7,1%-ra emelkedett.

5. ábra

A nemzetgazdasági beruházások megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2015

4. Beruházások anyagi-műszaki összetétel szerint

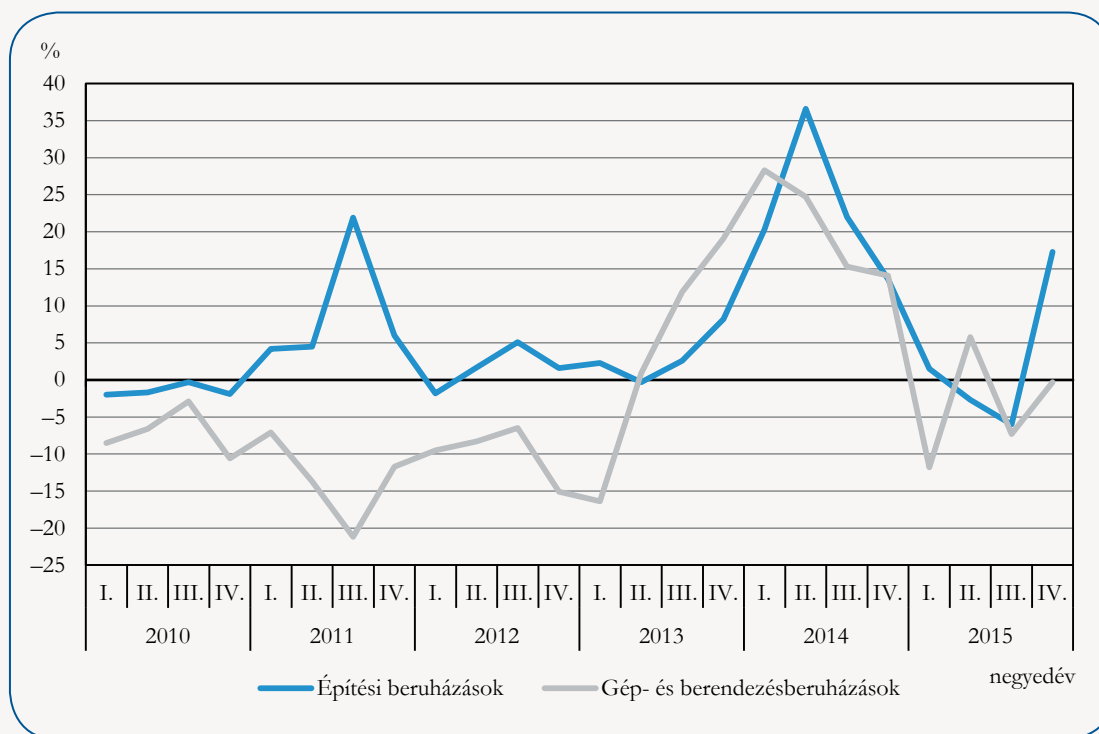
A nemzetgazdaság beruházásain belül az anyagi-műszaki összetétel szerinti arányok 2015-ben nem változtak lényegesen 2014-hez képest: az építési beruházások a nemzetgazdaságban megvalósult összes beruházás 51,5%-át, a gép- és berendezésberuházások a 47,4%-át, valamint a földdel, tenyészállatokkal kapcsolatos beruházások az 1,1%-át tették ki.

Az építési beruházások több évig tartó visszaesése 2013-ban vett fordulatot: akkor 7,7, majd 2014-ben 18%-os volumennövekedés következett be. 2015-ben azonban 2,3%-os volumencsökkenést regisztráltunk az építési beruházások esetében, amit a lakásépítések csökkenése mellett az uniós forrásból finanszírozott infrastruktúrafejlesztések befejeződése eredményezett.

2015-ben tovább folytatódott a 2011 óta tartó folyamatos növekedés a gép- és berendezésberuházások terén: a 2014. évi 22%-os emelkedést követően 2015-ben 4,1%-os volt a bővülés, amely részben a növekvő járműberuházások eredménye. A beruházott javak nagyobbik része – a korábbi évekhez hasonlóan – import eredetű volt.

6. ábra

A beruházások volumenének változása anyagi-műszaki összetétel szerint
(az előző év azonos időszakához képest)

5. A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások, a költségvetési szervek és a háztartások beruházásai

2015-ben ellentétes irányban változott a költségvetési szervek, illetve a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások beruházási teljesítménye: míg a költségvetési szervek 37%-kal növelték beruházásaikat, addig a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások 1,7%-kal mérsékeltek. A háztartások beruházási teljesítménye – a lakásépítések csökkenésével párhuzamosan – 2015-ben 4,2%-kal kevesebb volt.

A Magyar Nemzeti Bank 2015-ben is folytatta a Növekedési és Hitelprogramot (NHP), ami a hazai kis- és középvállalkozások hitelhez jutási feltételeit javította. Ennek hatására 2015-ben a KKV-szektor hitelállománya 3,6%-kal bővült az előző évhez képest. A rekordalacsony hazai és nemzetközi kamatkörnyezet és az NHP pozitív hatásainak ellenére a hazai hitelintézetek által a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott teljes hitelállomány 2015 végén 6,7%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbihoz viszonyítva.⁷ (A hazai hitelintézeti hitelek mellett számos más külső forrás létezik a vállalkozások beruházásainak finanszírozására, többek között külföldi hitelintézeti kölcsön, anyavállalati finanszírozás, költségvetési támogatások.) 2015-ben a beruházások a vállalkozások körében⁸ – méretkategóriától függetlenül – nem érték el a 2014. évi szintet: 5,2%-kal kevesebb beruházás valósult meg, ezen belül a középvállalkozásoknál (50–249 fő között) 9,8, a nagyobb súlyú nagyvállalatoknál (250 fő felett) – a részvénytársaság gazdálkodási formában működő állami tulajdonú nagyvállalkozások egyedi nagyberuházásainak ellenére – 0,5%-os csökkenés történt.

⁷ Forrás: Hitelezési folyamatok – 2016. február. Magyar Nemzeti Bank, 2016. <https://www.mnb.hu/letoltes/hitelezesi-folyamatok-201602-hu.PDF>

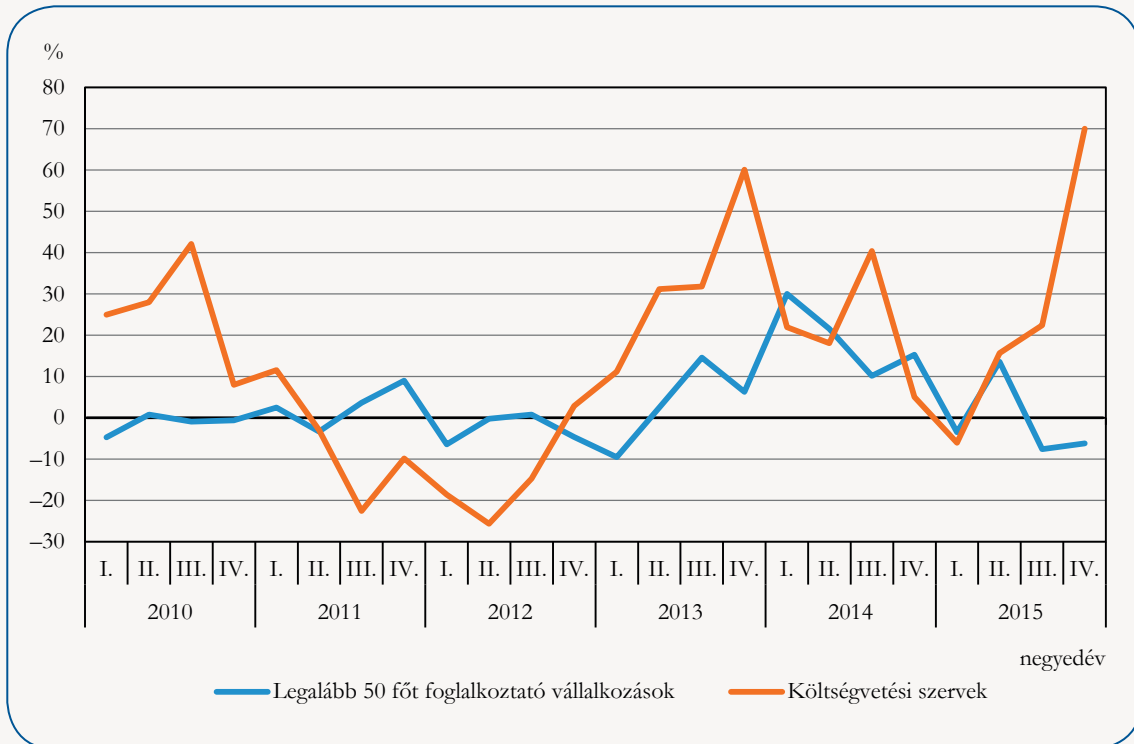
⁸ A negyedéves beruházás-statisztikai megfigyelés a vállalkozások esetében 49 fő felett teljes körű, 5 és 49 fő között reprezentatív.

A költségvetési szervek beruházásai 2013 óta folyamatosan bővülnek, a 2013. évi 40 és a 2014. évi 17%-os növekedést követően 2015-ben 37%-kal több beruházást hajtottak végre. 2015-ben a kórházak, az egyetemek, a központi közigazgatási szervek és a települési önkormányzatok jelentősen növelték beruházásaikat. A költségvetési szerveken belül a fejlesztések bővülése az államháztartás mindkét alrendszerét érintette, nőtték a központi költségvetési szervek és a helyi önkormányzatok beruházásai is, 63, illetve 24%-kal.

7. ábra

A beruházások volumenének változása a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozásoknál és költségvetési szerveknél
(az előző év azonos időszakához képest)

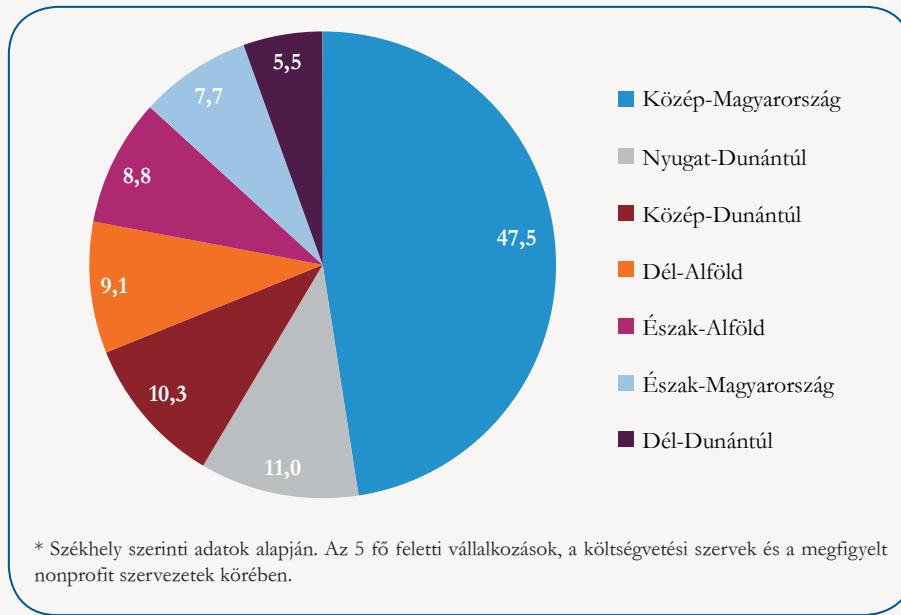

6. A beruházások területi megoszlása

A beruházások teljesítményértékének területi megoszlása⁹ – az 5 fő feletti vállalkozások, a költségvetési szervek és a megfigyelt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatait tekintve – alig változott a korábbi évekhez viszonyítva. A közép-magyarországi szervezetek súlya (48%) az összes megvalósult beruházáson belül csekély mértékben (0,5 százalékponttal) ismét nőtt. 2015-ben Közép-Magyarországon és a dunántúli nagyrégióban realizálódott – a korábbi évekhez hasonlóan – a beruházások háromnegyede. Dél-Alföld arányának (9,1%) növekedését (1,0 százalékpont) az uniós forrásból finanszírozott – többek között a vízellátással, szennyvízgyűjtéssel, hulladékgazdálkodással, valamint az útfelújítással és az idegenforgalommal kapcsolatos területeken megvalósult – nagyberuházások eredményezték. Kismértékben növekedett a nyugat-dunántúli, az észak-magyarországi és a dél-dunántúli szervezetek súlya (11, 7,7, illetve 5,5%) a nemzetgazdasági beruházásokon belül, míg az észak-alföldieké és a közép-dunántúliaké (–8,8, illetve –10,3%) csökkentek a megelőző évhez képest.

⁹Székhely szerinti adatok alapján.

8. ábra

A nemzetgazdasági beruházások* régiók szerinti megoszlása, 2015, %**További információk, adatok (linkek):**

[Összefoglaló táblák \(STADAT\)](#)

[Területi táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789